

Afgørelser – Reg. nr.: 03637.01

Fredningen vedrører: Basballe - Ophævet

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 08-01-1968

Fredningsnævnet 09-06-1967

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

IKKE FREDNING
INDHOLDSFORTEGNELSE

- Kendelse af 8/1 1968 [ofu - 1919/67]
om stadfæstelse af
 - Kendelse af 9/6 1967 [nævu - 26/62]
om fjernelse af el-koblingsstærk.
- Sag refererer til fredning, -
jfr. REG NR. 03637.000

701 EBELTOFT

1315 II SV

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 8/1 1968)

Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende
matrikelnumre:

8 Basballe By, Agri

Gældende matrikulært kortbilag: se 03637.000

Se også REG. NR.: 03637.000

9/6-1967

CITERET I OFN
K A F 8/1 1968

U d s k r i f t

af

forhandlingsprotokollen for Fredningsnævnet for Randers amt.

År 1967, den 9. juni afsagde Fredningsnævnet for Randers
amtsrådekreds

F.s. 26/62

K E N D E L S E

i sagen vedr. et af Fredningsplanudvalget for Randers amt fremsat
krav om fjernelse af et el-selskabet Arke tilhørende koblingstårn
beliggende på et areal af matr.nr. 8 Basballe by, Agri sogn, til-
hørende gårdejer Peter Knudsen, Basballe.

Ved skrivelse af 15. februar 1962 anmeldte elselskabet Arke
for fredningsnævnet, at man, for at klare forsyningsforholdene på
Mols og i Ebeltoft, var nødsaget til inden efteråret 1963 at bygge
en ny 60 kV transformerstation til forsyning af dette område, og
at det rigtige sted for placeringen af denne transformerstation
både af tekniske og økonomiske årsager måtte blive en udbygning
af et bestående koblingstårn, beliggende på Peter Knudsens ejendom
i Basballe umiddelbart ved vejen mellem Basballe og Grønfeldt. Næv-
net forelagde anmeldelsen tilligemed de medfulgte tegninger og kort-
bilag for Fredningsplanudvalget for Randers amt. Under frednings-
planudvalgets behandling af sagen blev det af udvalgets tekniske
medarbejder oplyst, at det eksisterende koblingstårn var beliggen-
de i de på den endnu ikke tinglyste fredningsplan (Mols-planen)
optagne udsigtsarealer 21-22. Den tekniske medarbejder påpegede
overfor udvalget, at koblingstårnets beliggenhed var yderst uhel-
dig for udsigten fra Grønfeld-Basballe-vejen, fra hvilken vej, der
er en meget smuk udsigt udover den inderste del af Kals-vig med

slotsruinen, og koblingstårnet var placeret netop midt i denne udsigt. En udbygning som projekteret, ville betyde, dels at man ville miste enhver chance for engang at få fjernet koblingstårnet, dels at udsigten ville ødelægges i endnu højere grad.

Fredningsplanudvalget behandlede sagen i et møde den 7. maj 1962 og vedtog, at man fra udvalgets side under ingen omstændigheder ville medvirke til en yderligere udbygning af koblingstårnet, og at man burde søge optaget en forhandling med elselskabet med henblik dels på at få nybygningen anbragt på en sådan måde, at den ikke virkede skæmmende i de storslåede og naturskønne omgivelser, dels på at søge at formå elselskabet til nu, hvor en udvidelse alligevel skulle ske, at flytte det landskabeligt meget skæmmende koblingstårn til et mere neutralt sted. Det blev overdraget et underudvalg at føre forhandlinger med elselskabet herom. Om de derefter førte forhandlinger og resultatet af disse hedder det i en skrivelse af 15. juni 1962 fra Fredningsplanudvalget til nævnet:

"Den 30. maj forhandlede man herefter på stedet med en repræsentant for selskabet. Endvidere var fredningsnævnets formand kommet til stede. Man pegede herunder på muligheden af at opføre den projekterede bygning i en lavning nord for bakkedraget og at flytte det bestående koblingstårn dertil. På dette sted ville anlægget kunne opføres uden skade for den landskabelige skønhed, og denne placering indebar yderligere den fordel, at stationen senere ville kunne udvides i takt med tidens krav, uden at dette ville gå ud over landskabets karakteristiske linier.

Selskabets repræsentant, der stillede sig yderst forstående overfor udvalgets ønsker, mente imidlertid ikke på stedet at kunne tage stilling til problemet, idet en sådan i naturfredningsmæssig henseende tilfredsstillende løsning selvsagt ville fordyre omkostningerne ved den projekterede udvidelse af stationen, hvorfor han ønskede at forelægge spørgsmålet for selskabets ledelse.

Der fandt herefter påny en forhandling sted på stedet den 7. juni, hvor selskabets administrerende direktør, dets lokale repræsentant samt en til selskabet knyttet ingeniør havde givet møde, medens udvalget var repræsenteret af formanden, sekretæren og den tekniske medhjælper. Selskabets repræsentanter, der viste stor forståelse for fredningsplanudvalgets ønsker, pegede på, at en flytning af det bestående transformertårn til det af udvalget foreslåede sted ville fordyre arbejdet med ca. 200.000 kr. og foreslog derfor, at man i stedet for at flytte tårnet dertil, gennemførte udvidelsen vis a vis tårnet på den østlige side af vejen, der fører fra Basballe til Grønfeld. Udvalgets repræsentanter kunne for

deres vedkommende bestemt ikke medvirke til en sådan løsning, da en bygning på den anden side af vejen ville bevirke, at man fra bakkedraget mod øst ville få den enestående udsigt skæmmet, ikke blot af eet, men af to bygningsværker. På forespørgsel om, hvor meget merudgifterne ved at opføre nybygningen på det af udvalget foreslåede sted - uden at man fjernede det bestående tårn - ville andrage, blev det oplyst, at disse skønsmæssigt ville andrage ca. 150.000 kr. En flytning samtidig af tårnet ville altså fordyre den ideelle løsning med ca. 50.000 kr.

Selskabets repræsentanter fremhævede under forhandlingerne, at man var i svar tidsnød, og at man derfor var rede til at ofre de ovennævnte 150.000 kr. ved at placere nybygningen som af fredningsplanudvalget ønsket. Den medvirkende årsag hertil var også, at man godt kunne se, at fremtidige udvidelsesmuligheder også ville blive bedst tilgodeset, såfremt bygningen blev placeret der. Derimod mente man ikke også at kunne bebyrde andelshaverne med en yderligere udgift på 50.000 kr. til flytning af det bestående koblingstårn, der jo i en årrække havde været placeret på det omhandlede sted.

Som konklusion af forhandlingerne erklærede selskabets repræsentanter sig også under hensyn til tidsfaktoren rede til for egen risiko snarest at gå i gang med såvel en flytning af tårnet som opførelse af det projekterede anlæg på det af udvalget påpegede sted, som man var enige i, var det bedst egnede, under forudsætning af, at man fra fredningsplanudvalgets side overfor fredningsnævnet ville gå ind for, at der ved kendelse blev tilkendt selskabet en erstatning på 50.000 kr. for nedlæggelsen af det bestående tårn.

Under henvisning til, at selskabet - der stedse under sine af udviklingen nødvendiggjorte udvidelser og tekniske anlæg har vist stor forståelse af naturfredningsmæssige hensyn - vitterlig påføres en merudgift på 50.000 kr. ved at flytte det skæmmende tårn fra det sted, hvor det har været placeret gennem en årrække, fandt fredningsplanudvalget, at man burde gå ind for, at der blev ydet selskabet erstatning for at fjerne tårnet fra dets nuværende sted i forbindelse med den projekterede udvidelse.

Man skal derfor indtrængende henstille, at der ydes ARKE, der snarest vil fremkomme med et nyt andragende, som tager sigte på hurtigst muligt at gå i gang med såvel en flytning af tårnet som en opførelse af nybygningen på det efter fredningsplanudvalgets for-
mening bedst egnede sted, en erstatning på 50.000 kr.

På denne måde vil man efter fredningsplanudvalgets formening kunne tilvejebringe en for begge parter tilfredsstillende løsning, der på den ene side tilgodeser ARKEs interesser i at opføre anlægget på et sted, hvor der er mulighed for senere udvidelser, og som på den anden side fjerner et bygningsværk, der i landskabelig henseende virker yderst skæmmende i de meget naturskønne omgivelser. "

Den 9. juli 1962 tilskrev el-selskabet fredningsplanudvalget således:

"Vedr.: Etablering af 60/15 kV station ved Grønfeldt samt flytning af bestående koblingstårn ved Basballe.

Under henvisning til telefonsamtale den 6. ds. mellem amtmand Ricard og vor direktør P. Westphal tillader vi os herved at meddele, at den af Fredningsplanudvalget anviste parcel af matr.nr. 15a Agri by og sogn, ikke kan erhverves, idet ejeren, sognerådsformand I. Mikkelsen, Grønfeldt, ikke vil afstå dette.

I stedet for er af hr. Mikkelsen anvist det på vedlagte kort viste areal, beliggende på den anden side af vejen fra Grønfeldt til Basballe umiddelbart vest for det udpegede areal.

Vi skal under henvisning hertil tillade os at anmode om Fredningsplanudvalgets og Fredningsnavnets godkendelse af stationens placering her.

Det bemærkes, at selskabet har synet arealet og fundet det velegnet, så meget mere som vi her kan undgå bortledning af vandansamling ved vintertide, ligesom risikoen for snedriver formodes at være mindre her.

Så vidt Fredningsplanudvalget ønsker det, lader selskabet sig gerne repræsentere ved møde på stedet, når dette - og i konsekvens af sagens presserende art gerne snarest - findes belejligt. "

Endvidere tilskrev el-selskabet Fredningsplanudvalget den 30. august 1962 således:

"Under henvisning til sidste bevægede møde den 8. ds. vedrørende vor bastion (koblingstårn) ved Basballe skal vi tillade os at meddele, at ARKE, dels under henvisning til at man ved gennemlæsning af Fredningsplanudvalgets medreferat af 14/6 d.å. ikke har udvist den fornødne skarpsindighed samt med ønske om et fortsat gnidningsløst samarbejde med fredningsmyndighederne, er villig til at acceptere den i nævnte skrivelse foreskrevne fremgangsmåde for stationens etablering på det nye areal samt demontering og flytning

af det i tårnet anbragte anlæg og tårnets nedrivning.

For en ordens skyld skal vi om sidstnævnte oplyse, at nedrivning vil ske så hurtigt, omstændighederne tillader det, hvilket uden tvivl vil skabe mulighed for, at de myndigheder, der har nedig at besigtige tårnet for at kunne acceptere den mellem Fredningsplanudvalget og ARKE truffne ordning, kan nå dette.

Det skulle glæde os, såvidt Fredningsplanudvalgets vel gennemtænkte og velformede skrivelse af 14/6 d.å. måtte bære frugt hos de bevilgende myndigheder, idet ARKE heri må se en påskønnelse af dets bestræbelser på at udforme og placere de elektriske anlæg, så de skønnes de landskabelige værdier mindst muligt. Netop på Djursland turde dette have særlig betydning.

I fortsættelse af vor skrivelse af 9. juli d.å., med hvilken der fulgte kort over det anviste areal, tillader vi os i henhold til aftale at fremsende 2 stk. tegninger over 60/15 kV stationen, idet tegning nr. Ba-02 angiver den projekterede placering af stationens anlæg, mens Ba-01 viser, hvorledes man har tænkt sig manøvrebygningen udført.

For en ordens skyld bemærkes, at den endelige udformning kan afvige fra det anførte projekt, idet ARKE så længe stationens placering ikke er godkendt, ikke har kunnet etablere endeligt med de leverende firmaer med hensyn til de ønskede anlæg. Dette skønnes dog at være et spørgsmål af rent teknisk og praktisk art uden betydning for fredningsmyndighederne, idet stationens udseende under alle omstændigheder vil blive meget lig det på tegningerne viste.

Vi anmoder høfligt om fredningsmyndighedernes snarlige stillingtagen til sagen. "

Disse 2 skrivelser af 9. juli 1962 og 30. august s.å. tilligemed 2 tegninger vedrørende stationens sidst foreslåede placering og udseende fremsendes af Fredningsplanudvalget til fredningsnævnet, idet udvalget udtalte, at man intet havde at indvende mod den nu foreslåede placering, hvorhos det tilføjedes, at udvalget betragtede sin skrivelse af 14. juni 1962 som en begæring om rejning af frednings sag til flytning af det bestående koblingstårn.

Ved skrivelse af 25. september 1962 til selskabet ARKE meddelte fredningsnævnet, at nævnet havde vedtaget at udtale, at man ville finde det rettest ud fra naturfredningsmæssige hensyn, at stationen blev placeret på det oprindeligt udpegede areal på matr.nr. 15a Grønfeld by, Agri sogn øst for vejen fra Grønfeld til Basballe, men at nævnet, da det ikke havde været muligt for selskabet at erhverve

arealet, efter omstændighederne ville tillade, at stationen som nu foreslået, blev placeret på matr.nr. 15a Grønfeld by vest for vejen. Det tilføjes, at nævnet efter henstilling fra Fredningsplanudvalget ville rejse fredningssag til fjernelse af koblingstårnet.

Efter bekendtgørelse i Statstidende den 22. august 1963 og tilvarsling af de i sagen interesserede, afholdes møde af fredningsnævnet den 11. september 1963.

Under mødet bemærkede formanden for Fredningsplanudvalget, amtmand J.J.Ricard, at man fra udvalgets side måtte henholde sig til den med el-selskabet Arke truffne aftale, hvorefter el-selskabet havde forpligtet sig til at fjerne koblingstårnet snarest mod, at udvalget overfor nævnet henstillede, at der ydedes el-selskabet 50.000 kr. i erstatning for den ved transformerstationens placering borte fra koblingstårnet, som herefter ikke mere kunne anvendes, foregåede udgift.

Direkter P. Westphael oplyste for el-selskabet Arke, at man efter et udarbejdet overslag havde beregnet fordyrelsen ved anbringelsen af transformerstationen på det godkendte sted på matr. nr. 15a Grønfeld i stedet for i umiddelbar tilknytning til koblingstårnet på matr.nr. 8 Basballe til 193.000 kr., men at man efter den med Fredningsplanudvalget indgåede aftale ville nøjes med at kræve en erstatning på 50.000 kr. Det oplystes derhos, at koblingstårnet ventedes fjernet inden udgangen af 1963.

Tårnet blev imidlertid ikke fjernet som bebudet og er stadig ikke fjernet, skønt det må antages at det nu er uden værdi for el-selskabet, idet transformerstationen på matr.nr. 15a Grønfeld forlængst er etableret og taget i anvendelse.

Fredningssagen blev genoptaget i et møde den 19. oktober 1966, idet nævnet nu havde fået en anden sammensætning end i 1963.

Under dette møde oplyste nu driftsleder, ingeniør Frandsen for el-selskabet Arke, at selskabets bestyrelse havde vedtaget ikke at ville nedrive tårnet, før man havde sikkerhed for at opnå den erstatning på 50.000 kr., som fredningsplanudvalget havde anbefalet.

I forbindelse med spørgsmålet om nærværende fredningssags gennemførelse, finder nævnet anledning til at henlede opmærksomheden på en fredningssag vedrørende dele af matr.nr. 6c og 8 Basballe by, Agri sogn, tilhørende gårdejer Peter Knudsen. Gårdejer Peter Knudsen ansøgte i november 1963 fredningsplanudvalget om tilladelse til på matr.nr. 6c at opføre et aftagtskhus placeret lige nord for det førnævnte koblingstårn. Også denne del af matr.nr.

6c Basballe by var optaget på fredningsplanen for Mols-området, hvilken plan nu var tinglyst og trådt i kraft den 2. november 1963. Udvalget afslog dette andragende den 10. februar 1964, ligesom man nægtede at give tilladelse til beplantning af et moseareal syd for koblingstårnet. Ankenævnet for Jyllands amter stadfæstede udvalgets afgørelse den 8. maj 1964.

Under en i denne anledning rejst fredningssag besluttede fredningsnævnet at tilstandsfredede et nærmere afgrænset areal af matr.nr. 6c Basballe by, og hele den del af matr.nr. 8 smst., der er beliggende sydvest for Grønfeld-Basballe-vejen, idet nævnet tilkendte ejeren, gårdejer Peter Knudsen, en erstatning på 5.000 kr.

Nævnets kendelse blev forelagt Overfredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 19, 3.stk., hvorhos ejeren samtidig indankede kendelsen med påstand om fredningens ophævelse eller højere erstatning,

Ved Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1965 ændredes fredningsnævnets kendelse, således at det tillodes gård-ejer Peter Knudsen at opføre et aftægtshus på matr.nr. 6c på et nærmere bestemt sted vest for landevejen på betingelse, at tegninger af husets ydre skulle forelægges fredningsnævnet til godkendelse og at der tinglystes deklaration på ejendommen, hvorefter den på fredningsplanen optagne del af ejendommen status quo fredes, således at der udover aftægtshuset ikke må bygges på arealet, ligesom der bortset fra sædvanlig have til aftægtshuset samt beplantning i mosehullet syd for markvejen ikke må ske beplantning af arealet.

Gårdejer Peter Knudsen har den 19. juli 1966 udstedt den krævede deklaration, som er tinglyst den 21. juli 1966 på matr.nr. 6c og 8 Basballe by, Agri sogn.

Idet nævnet med fredningsplanudvalget er enig i, at det ville have været særdeles skæmmende, om det under sagen omhandlede koblingstårn var blevet udbygget med en transformerstation, idet landskabet derved ville blive forringet, ligesom udsigten over Kalsvig i høj grad ville blive generet, og idet nævnet ligeledes finder, at det vil være af værdi i naturfredningsmæssig henseende, at det nævnte koblingstårn bliver fjernet, har nævnet besluttet at tage fredningsplanudvalgets henstilling til følge, således at det bestemmes, at det omhandlede koblingstårn vil være at nedrive. Nedrivningen bør være gennemført senest 2 måneder efter Overfrednings-

nævnets eventuelle stadfæstelse af nærværende kendelse, ligesom stedet skal være ryddeliggjort inden denne frist.

Idet nævnet må lægge til grund, at der er påført el-selskabet Arke en merudgift på over 50.000 kr. derved, at man har måttet bygge den nye transformerstation et andet sted og ikke i umiddelbar tilknytning til koblingstårnet, som herefter ikke længere kan anvendes, finder nævnet, at der bør tilkendes el-selskabet Arke en erstatning, som af dette kravet, på 50.000 kr., der forrentes med 6 % årlig fra kendelsens dato.

Erstatningen vil være at udrede med $\frac{3}{4}$ af Statskassen og $\frac{1}{4}$ af Randers amtsfond og de i Randers amt beliggende købstadskommuner efter folketal i henhold til den senest opgjorte folketælling.

Det tilføjes dog, at nævnet finder, at der foreligger sådanne omstændigheder, at bestemmelsen i naturfredningslovens § 17, 2. stk. må kunne bringes til anvendelse af Overfredningsnævnet.

Thi bestemmes:

Det på matr nr. 8 Basballe by, Agri sogn, beliggende, el-selskabet Arke tilhørende koblingstårn, bør nedrives og fjernes senest 2 måneder efter Overfredningsnævnets eventuelle stadfæstelse af nærværende kendelse, ligesom pladsen, hvor koblingstårnet er beliggende, må være ryddeliggjort inden denne frist.

Der tillægges el-selskabet Arke i erstatning 50.000 kr., der forrentes med 6 % årlig fra nærværende kendelses dato.

Erstatningen vil være at udrede med $\frac{3}{4}$ af Statskassen og $\frac{1}{4}$ af Randers amtsfond og de i amtsrådekredsen beliggende købstadskommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling.

Hallenberg.

Johs. Jørgensen.

Niels P. Thuelen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for Randers amt,

Civildommerkontoret i Randers, den 9. juni 1967.

Hallenberg
Hallenberg

OVERFREDNINGSNÆVNET >

U D S K R I F T

a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

=====

År 1968, den 8. januar , afsagde Overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1919/67 vedrørende koblingstårn på matr.nr. 8, Basballe by, Agri sogn.

I den af fredningsnævnet for Randers amtsrådsreds den 9. juni 1967 afsagte kendelse hedder det:

"Ved skrivelse af 15. februar 1962 anmeldte elselskabet Arke for fredningsnævnet, at man for at klare forsyningsforholdene på Mols og i Ebeltoft var nødsaget til inden efteråret 1963 at bygge en ny 60 kV transformerstation til forsyning af dette område, og at det rigtige sted for placeringen af denne transformerstation både af tekniske og økonomiske årsager måtte blive en udbygning af et bestående koblingstårn, beliggende på Peter Knudsens ejendom i Basballe umiddelbart ved vejen mellem Basballe og Grønfeld. Nævnet forelagde anmeldelsen tilligemed de medfulgte tegninger og kortbilag for fredningsplanudvalget for Randers amt. Under fredningsplanudvalgets behandling af sagen blev det af udvalgets tekniske medarbejder oplyst, at det eksisterende koblingstårn var beliggende i de på den endnu ikke tinglystefredningsplan (Mols-planen) optagne udsigtsarealer 21-22. Den tekniske medarbejder påpegede overfor udvalget, at koblingstårnets beliggenhed var yderst uheldig for udsigten fra Grønfeld-Basballe-vejen, fra hvilken vej, der er en meget smuk udsigt udover den inderste del af Kalø-vig med slotsruinen, og

koblingstårnet var placeret netop midt i denne udsigt. En udbygning som projekteret ville betyde, dels at man ville miste enhver chance for engang at få fjernet koblingstårnet, dels at udsigten ville ødelægges i endnu højere grad.

Fredningsplanudvalget behandlede sagen i et møde den 7. maj 1962 og vedtog, at man fra udvalgets side under ingen omstændigheder ville medvirke til en yderligere udbygning af koblingstårnet, og at man burde søge optaget en forhandling med elselskabet med henblik dels på at få nybygningen anbragt på en sådan måde, at den ikke virkede skæmmende i de storslåede og naturskønne omgivelser, dels på at søge at formå elselskabet til nu, hvor en udvidelse alligevel skulle ske, at flytte det landskabeligt meget skæmmende koblingstårn til et mere neutralt sted. Det blev overdraget et underudvalg at føre forhandlinger med elselskabet herom. Om de derefter førte forhandlinger og resultatet af disse hedder det i en skrivelse af 15. juni 1962 fra fredningsplanudvalget til nævnet:

" Den 30. maj forhandlede man herefter på stedet med en repræsentant for selskabet. Endvidere var fredningsnævnets formand kommet til stede. Man pegede herunder på muligheden af at opføre den projekterede bygning i en lavning nord for bakkedraget og at flytte det bestående koblingstårn dertil. På dette sted ville anlægget kunne opføres uden skade for den landskabelige skønhed, og denne placering indebar yderligere den fordel, at stationen senere ville kunne udvides i takt med tidens krav, uden at dette ville gå ud over landskabets karakteristiske linier.

Selskabets repræsentant, der stillede sig yderst forstående overfor udvalgets ønsker, mente imidlertid ikke på stedet at kunne tage stilling til problemet, idet en sådan i naturfredningsmæssig

henseende tilfredsstillende løsning selvsagt ville fordyre omkostningerne ved den projekterede udvidelse af stationen, hvorfor han ønskede at forelægge spørgsmålet for selskabets ledelse.

Der fandt herefter påny en forhandling sted på stedet den 7. juni, hvor selskabets administrerende direktør, dets lokale repræsentant samt en til selskabet knyttet ingeniør havde givet møde, medens udvalget var repræsenteret af formanden, sekretæren og den tekniske medhjælper. Selskabets repræsentanter, der viste stor forståelse for fredningsplanudvalgets ønsker, pegede på, at en flytning af det bestående transformertårn til det af udvalget foreslåede sted ville fordyre arbejdet med ca. 200.000 kr. og foreslog derfor, at man i stedet for at flytte tårnet dertil, gennemførte udvidelsen vis a vis tårnet på den østlige side af vejen, der fører fra Basballe til Grønfeld. Udvalgets repræsentanter kunne for deres vedkommende bestemt ikke medvirke til en sådan løsning, da en bygning på den anden side af vejen ville bevirke, at man fra bakkedraget mod øst ville få den enestående udsigt skæmmet, ikke blot af eet, men af to bygningsværker. På forespørgsel om, hvor meget merudgifterne ved at opføre nybygningen på det af udvalget foreslåede sted - uden at man fjernede det bestående tårn - ville andrage, blev det oplyst, at disse skønsmæssigt ville andrage ca. 150.000 kr. En flytning samtidig af tårnet ville altså fordyre den ideelle løsning med ca. 50.000 kr.

Selskabets repræsentanter fremhævede under forhandlingerne, at man var i svar tidsnød, og at man derfor var rede til at ofre de ovennævnte 150.000 kr. ved at placere nybygningen som af fredningsplanudvalget ønsket. Den medvirkende årsag hertil var også, at man godt kunne se, at fremtidige udvidelsesmuligheder også ville blive bedst tilgodeset, såfremt bygningen blev placeret der. Derimod mente man ikke også at kunne bebyrde andelshaverne med en yderligere udgift

på 50.000 kr. til flytning af det bestående koblingstårn, der jo i en årrække havde været placeret på det omhandlede sted.

Som konklusion af forhandlingerne erklærede selskabets repræsentanter sig også under hensyn til tidsfaktoren rede til for egen risiko snarest at gå i gang med såvel en flytning af tårnet som opførelse af det projekterede anlæg på det af udvalget påpegede sted, som man var enige i, var det bedst egnede, under forudsætning af, at man fra fredningsplanudvalgets side overfor fredningsnævnet ville gå ind for, at der ved kendelse blev tilkendt selskabet en erstatning på 50.000 kr. for nedlæggelsen af det bestående tårn.

Under henvisning til, at selskabet - der stedse under sine af udviklingen nødvendiggjorte udvidelser og tekniske anlæg har vist stor forståelse af naturfredningsmæssige hensyn - vitterlig påføres en merudgift på 50.000 kr. ved at flytte det skæmmende tårn fra det sted, hvor det har været placeret gennem en årrække, fandt fredningsplanudvalget, at man burde gå ind for, at der blev ydet selskabet erstatning for at fjerne tårnet fra dets nuværende sted i forbindelse med den projekterede udvidelse.

Man skal derfor indtrængende henstille, at der ydes ARKE, der snarest vil fremkomme med et nyt andragende, som tager sigte på hurtigst muligt at gå i gang med såvel en flytning af tårnet som en opførelse af nybygningen på det efter fredningsplanudvalgets formening bedst egnede sted, en erstatning på 50.000 kr.

På denne måde vil man efter fredningsplanudvalgets formening kunne tilvejebringe en for begge parter tilfredsstillende løsning, der på den ene side tilgodeser ARKEs interesser i at opføre anlægget på et sted, hvor der er mulighed for senere udvidelser, og som på den anden side fjerner et bygningsværk, der i landskabelig henseende virker yderst skæmmende i de meget naturskønne omgivelser."

Den 9. juli 1962 tilskrev el-selskabet fredningsplanudvalget således:

"Vedr.: Etablering af 60/15 kV station ved Grønfeldt samt flytning af bestående koblingstårn ved Basballe.

Under henvisning til telefonsamtale den 6.ds. mellem amtmand Ricard og vor direktør P. Westphal tillader vi os herved at meddele, at den af fredningsplanudvalget anviste parcel af matr.nr. 15 a Agri by og sogn, ikke kan erhverves, idet ejeren, sognerådsformand I. Mikkelsen, Grønfeldt, ikke vil afstå dette.

I stedet for er af hr. Mikkelsen anvist det på vedlagte kort viste areal, beliggende på den anden side af vejen fra Grønfeldt til Basballe umiddelbart vest for det udpegede areal.

Vi skal under henvisning hertil tillade os at anmode om fredningsplanudvalgets og fredningsnævnets godkendelse af stationens placering her.

Det bemærkes, at selskabet har synet arealet og fundet det velegnet, så meget mere som vi her kan undgå bortledning af vandansamling ved vintertide, ligesom risikoen for snedriver formodes at være mindre her.

Så vidt fredningsplanudvalget ønsker det, lader selskabet sig gerne repræsentere ved møde på stedet, når dette - og i konsekvens af sagens presserende art gerne snarest - findes belejligt."

Endvidere tilskrev el-selskabet fredningsplanudvalget den 30. august 1962 således:

"Under henvisning til sidste bevægede møde den 8. ds. vedrørende vor bastion (koblingstårn) ved Basballe skal vi tillade os at meddele, at ARKE, dels under henvisning til at man ved gennemlæsning af fredningsplanudvalgets mødereferat af 14. juni d.å. ikke har ud-

vist den fornødne skarpsindighed samt med ønske om et fortsat gnidningsløst samarbejde med fredningsmyndighederne, er villig til at acceptere den i nævnte skrivelse foreskrevne fremgangsmåde for stationens etablering på det nye areal samt demontering og flytning af det i tårnet anbragte anlæg og tårnets nedrivning.

For en ordens skyld skal vi om sidstnævnte oplyse, at nedrivning vil ske så hurtigt, omstændighederne tillader det, hvilket uden tvivl vil skabe mulighed for, at de myndigheder, der har nødig at besigtige tårnet for at kunne acceptere den mellem fredningsplanudvalget og ARKE truffene ordning, kan nå dette.

Det skulle glæde os, såvidt fredningsplanudvalgets velgennemtænkte og velformede skrivelse af 14. juni d.å. måtte bære frugt hos de bevilgende myndigheder, idet ARKE heri må se en påskønnelse af dets bestræbelser på at udforme og placere de elektriske anlæg, så de skæmmer de landskabelige værdier mindst muligt. Netop på Djursland turde dette have særlig betydning.

I fortsættelse af vor skrivelse af 9. juli d.å., med hvilken der fulgte kort over det anviste areal, tillader vi os i henhold til aftale at fremsende 2 stk. tegninger over 60/15 kV stationen, idet tegning nr. Ba-02 angiver den projekterede placering af stationens anlæg, mens Ba-01 viser, hvorledes man har tænkt sig manøvrebygningen udført.

For en ordens skyld bemærkes, at den endelige udformning kan afvige fra det anførte projekt, idet ARKE, så længe stationens placering ikke er godkendt, ikke har kunnet entreere endeligt med de leverende firmaer med hensyn til de ønskede anlæg. Dette skønnes dog at være et spørgsmål af rent teknisk og praktisk art uden betydning for fredningsmyndighederne, idet stationens udseende under alle omstændigheder vil blive meget lig det på tegningerne viste.

Vi anmoder høfligst om fredningsmyndighedernes snarlige stillingtagen til sagen."

Disse 2 skrivelser af 9. juli 1962 og 30. august s.å. tilligemed 2 tegninger vedrørende stationens sidst foreslåede placering og udseende fremsendtes af fredningsplanudvalget til fredningsnævnet, idet udvalget udtalte, at man intet havde at indvende mod den nu foreslåede placering, hvorhos det tilføjedes, at udvalget betragtede sin skrivelse af 14. juni 1962 som en begæring om rejsning af frednings-sag til flytning af det bestående koblingstårn.

Ved skrivelse af 25. september 1962 til elselskabet ARKE meddelte fredningsnævnet, at nævnet havde vedtaget at udtale, at man ville finde det rettest ud fra naturfredningsmæssige hensyn, at stationen blev placeret på det oprindeligt udpegede areal på matr.nr. 15 a Grøfeld by, Agri sogn øst for vejen fra Grønfeld til Basballe, men at nævnet, da det ikke havde været muligt for selskabet at erhverve arealet, efter omstændighederne ville tillade, at stationen som nu foreslået, blev placeret på matr.nr. 15 a Grønfeld by vest for vejen. Det tilføjedes, at nævnet efter henstilling fra fredningsplanudvalget ville rejse fredningssag til fjernelse af koblingstårnet.

Efter bekendtgørelse i Statstidende den 22. august 1963 og tilvarsling af de i sagen interesserede afholdes møde af fredningsnævnet den 11. september 1963.

Under mødet bemærkede formanden for fredningsplanudvalget, amtmand J. J. Ricard, at man fra udvalgets side måtte henholde sig til den med el-selskabet Arke truffene aftale, hvorefter el-selskabet havde forpligtet sig til at fjerne koblingstårnet snarest mod, at udvalget overfor nævnet henstillede, at der ydedes el-selskabet 50.000 kr. i erstatning for den ved transformerstationens placering borte fra koblingstårnet, som herefter ikke mere kunne anvendes, forøgede udgift.

Direktør P. Westphael oplyste for el-selskabet Arke, at man efter et udarbejdet overslag havde beregnet fordyrelsen ved anbringelsen af transformerstationen på det godkendte sted på matr.nr. 15 a Grønfeld i stedet for i umiddelbar tilknytning til koblingstårnet på matr.nr. 8 Basballe til 193.000 kr., men at man efter den med fredningsplanudvalget indgåede aftale ville nøjes med at kræve en erstatning på 50.000 kr. Det oplystes derhos, at koblingstårnet ventedes fjernet inden udgangen af 1963.

Tårnet blev imidlertid ikke fjernet som bebudet og er stadig ikke fjernet, skønt det må antages, at det nu er uden værdi for el-selskabet, idet transformerstationen på matr.nr. 15 a Grønfeld forlængst er etableret og taget i anvendelse.

Fredningssagen blev genoptaget i et møde den 19. oktober 1966, idet nævnet nu havde fået en anden sammensætning end i 1963.

Under dette møde oplyste nu driftsleder, ingeniør Frandsen for el-selskabet Arke, at selskabets bestyrelse havde vedtaget ikke at ville nedrive tårnet, før man havde sikkerhed for at opnå den erstatning på 50.000 kr., som fredningsplanudvalget havde anbefalet.

I forbindelse med spørgsmålet om nærværende fredningssags gennemførelse finder nævnet anledning til at henlede opmærksomheden på en fredningssag vedrørende dele af matr.nr. 6 c og 8 Basballe by, Agri sogn, tilhørende gårdejer Peter Knudsen. Gårdejer Peter Knudsen ansøgte i november 1963 fredningsplanudvalget om tilladelse til på matr.nr. 6 c at opføre et aftægtshus placeret lige nord for det førnævnte koblingstårn. Også denne del af matr.nr. 6 c Basballe by var optaget på fredningsplanen for Mols-området, hvilken plan nu var tinglyst og trådt i kraft den 2. november 1963. Udvalget afslog dette andragende den 10. februar 1964, ligesom man nægtede at give tilladelse

til beplantning af et moseareal syd for koblingstårnet. Ankenævnet for Jyllands amter stadfæstede udvalgets afgørelse den 8. maj 1964.

Under en i denne anledning rejst fredningssag besluttede fredningsnævnet at tilstandsfredede et nærmere afgrænset areal af matr.nr. 6 c Basballe by, og hele den del af matr.nr. 8, sammesteds, der er beliggende sydvest for Grønfeld-Basballe-vejen, idet nævnet tilkendte ejeren, gårdejer Peter Knudsen, en erstatning på 5.000 kr.

Nævnets kendelse blev forelagt Overfredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 19, 3. stk., hvorhos ejeren samtidig indankede kendelsen med påstand om fredningens ophævelse eller højere erstatning.

Ved Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1965 ændredes fredningsnævnets kendelse, således at det tillodes gårdejer Peter Knudsen at opføre et aftægtshus på matr.nr. 6 c på et nærmere bestemt sted vest for landevejen på betingelse, at tegninger af husets ydre skulle forelægges fredningsnævnet til godkendelse, og at der tinglystes deklARATION på ejendommen, hvorefter den på fredningsplanen optagne del af ejendommen status quo fredes, således at der udover aftægtshuset ikke må bygges på arealet, ligesom der bortset fra sædvanlig have til aftægtshuset samt beplantning i mosehullet syd for markvejen ikke må ske beplantning af arealet.

Gårdejer Peter Knudsen har den 19. juli 1966 udstedt den krævede deklARATION, som er tinglyst den 21. juli 1966 på matr.nr. 6 c og 8 Basballe by, Agri sogn.

Idet nævnet med fredningsplanudvalget er enig i, at det ville have været særdeles skæmmende, om det under sagen omhandlede koblingstårn var blevet udbygget med en transformerstation, idet landskabet derved ville blive forringet, ligesom udsigten over Kaløvig i høj grad ville blive generet, og idet nævnet ligeledes finder, at det vil være af

værdi i naturfredningsmæssig henseende, at det nævnte koblingstårn bliver fjernet, har nævnet besluttet at tage fredningsplanudvalgets henstilling til følge, således at det bestemmes, at det omhandlede koblingstårn vil være at nedrive. Nedrivningen bør være gennemført senest 2 måneder efter Overfredningsnævnets eventuelle stadfæstelse af nærværende kendelse, ligesom stedet skal være ryddeliggjort inden denne frist.

Idet nævnet må lægge til grund, at der er påført el-selskabet Arke en merudgift på over 50.000 kr. derved, at man har måttet bygge den nye transformerstation et andet sted og ikke i umiddelbar tilknytning til koblingstårnet, som herefter ikke længere kan anvendes, finder nævnet, at der bør tilkendes el-selskabet Arke en erstatning, som af dette krævet, på 50.000 kr., der forrentes med 6 % årlig fra kendelsens dato.

Erstatningen vil være at udrede med $\frac{3}{4}$ af statskassen og $\frac{1}{4}$ af Randers amtsfond og de i Randers amt beliggende købstadskommuner efter folketal i henhold til den senest opgjorte folketælling.

Det tilføjes dog, at nævnet finder, at der foreligger sådanne omstændigheder, at bestemmelsen i naturfredningslovens § 17, 2. stk., må kunne bringes til anvendelse af Overfredningsnævnet."

Konklusionen er sålydende:

"Det på matr.nr. 8 Basballe by, Agri sogn, beliggende, el-selskabet Arke tilhørende koblingstårn, bør nedrives og fjernes senest 2 måneder efter Overfredningsnævnets eventuelle stadfæstelse af nærværende kendelse, ligesom pladsen, hvor koblingstårnet er beliggende, må være ryddeliggjort inden denne frist.

Der tillægges el-selskabet Arke i erstatning 50.000 kr., der forrentes med 6 % årlig fra nærværende kendelses dato.

Erstatningen vil være at udrede med $\frac{3}{4}$ af statskassen og

1/4 af Randers amtsfond og de i amtsråds kredsen beliggende købstad-kommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling."

Kendelsen er forelagt Overfredningsnævnet i henhold til naturfredningslovens § 19, stk. 3.

Overfredningsnævnet har den 25. september 1967 foretaget besigtigelse i sagen og forhandlet med repræsentanter for el-selskabet ARKE, fredningsplanudvalget for Randers amt, fredningsnævnet for Randers amtsråds kreds, Agri-Egens kommune samt gårdejer Peter Knudsen. Det konstateredes ved besigtigelsen, at koblingstårnet, der ligger på det ved Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1965 fredede areal (Ofn. 1790/65), ikke mere er i drift.

Overfredningsnævnet kan efter omstændighederne tiltræde koblingstårnets fjernelse mod erstatning som anført, men finder ikke grundlag for anvendelse af den i naturfredningslovens § 17, stk. 2, angivne erstatningsfordeling.

Fredningsnævnets kendelse vil herefter være at stadfæste.

Det bemærkes, at der allerede ved Overfredningsnævnets besigtigelse i 1965 i anledning af den i kendelsen refererede sag om opførelse af et aftægts hus på matr.nr. 6 c, Basballe by (Ofn. 1790/65) burde være gjort rede i enkeltheder over for Overfredningsnævnet for den da verserende sag om koblingstårnet, herunder at der var stillet el-selskabet ARKE en erstatning i udsigt, idet oplysning herom ville have været af betydning for Overfredningsnævnets stillingtagen til spørgsmålet om opførelsen af aftægts huset. I øvrigt findes fredningsnævnet ikke at have fremmet nærværende fredningssag med fornøden hurtighed.

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Randers amtsrådsreds den 9. juni
1967 afsagte kendelse stadfæstes.

Udskriftens rigtighed

bekræftes.

E. Jensen
E. Jensen